

Besluitvorming Raad

Onderwerp

Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuur

Openbaarheid

Openbaar

Zaaknummer

2025-023152

Datum voorstel

9 februari 2026

Portefeuillehouder

A. Schoenmaker

Beslispunten

1. Het vaststellen van de Leidingenverordening Westerveld 2026.
2. Het vaststellen van de Telecommunicatieverordening Westerveld 2026, onder gelijktijdige intrekking van de huidige Telecommunicatieverordening gemeente Westerveld;

Kosten, baten en dekking

Efficiënt ruimtebeheer:

Door de betere afstemming van ondergrondse werkzaamheden wordt overlast voor de omgeving verminderd en kan de gemeente regie voeren op de ruimte in de ondergrond zodat deze optimaal benut kan worden.

Gelijk speelveld:

Een publiekrechtelijke regeling zorgt voor voorspelbaarheid en gelijke kansen voor alle netbeheerders, dit bevordert niet alleen de samenwerking onderling en met de gemeente maar werkt ook kostenbesparend voor zowel de gemeente als de netbeheerders.

Inkomsten uit leges:

De leges voor het afgeven van vergunningen en instemmingsbesluiten dekken de kosten voor vergunningverlening en toezicht.

Dekking:

De kosten worden volledig gedekt door legesinkomsten. De voordelen op lange termijn, zoals efficiënter ruimtegebruik en minder overlast, bieden aanzienlijke besparingen voor de gemeente.

Inleiding

De komende jaren staan er veel ontwikkelingen op stapel die een behoorlijke impact hebben in de ondergrond van de gemeente. Ontwikkelingen zoals de energietransitie, klimaatadaptatie, woningbouwopgave en de digitale connectiviteit vragen om steeds meer ruimte in de (bebouwde) ondergrond. Deze ruimte is schaars, waardoor het van belang is dat de gemeente de regie houdt over de ruimte in de ondergrond en over wat er zich daar afspeelt.

Om haar regierol te vervullen, is actuele regelgeving nodig voor het (o.a.) aanleggen, in stand houden, onderhouden, verleggen en verwijderen van kabels en leidingen. De voorgestelde regelingen bieden de gemeente de mogelijkheid om snel en doelgericht in te spelen op veranderingen in de maatschappij. Denk hierbij aan de energietransitie, aanleg van private netten in de openbare ruimte, buurtbatterijen, etc.

De voorgestelde regelingen bieden de gemeente handvatten om deze regierol te vervullen. De leidingenverordening is een verordening die geldt voor het aanleggen, instandhouden, verwijderen en

verleggen van alle soorten kabels en leidingen, niet zijnde openbare elektronische telecommunicatiekabels. De telecommunicatieverordening ziet specifiek op het aanleggen van openbare elektronische telecommunicatiekabels. Beide verordeningen stellen richtlijnen en procedures vast voor het gebruik en beheer van ondergrondse infrastructuren en dragen bij aan het waarborgen van een goed georganiseerde en veilige ondergrond. Vanwege de inwerkingtreding van de Omgevingswet (inwerking sinds 01-01-2024) is gekozen voor een tweetal verordeningen (een leidingen- en een telecommunicatieverordening) in plaats van voor een algemene verordening ondergrondse infrastructuur.

Uiterlijk 1 januari 2032 moeten alle regels die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving opgenomen zijn in het omgevingsplan van de gemeente. Dit geldt ook voor de leidingenverordening. Door nu te kiezen voor twee losse verordeningen kan de leidingenverordening straks gemakkelijk opgaan in het omgevingsplan. Omdat de telecommunicatieverordening wordt opgesteld vanuit de verplichting die volgt vanuit de Telecommunicatiewet, mag deze niet worden opgenomen in het omgevingsplan en blijft deze verordening naast de regels in het omgevingsplan van kracht. De nieuwe telecommunicatieverordening is zoveel mogelijk in overeenstemming gebracht met de leidingenverordening en sluit daardoor goed aan bij de, voor beide verordeningen van toepassing zijnde, nadere uitvoeringsregels.

Beoogd effect

Doel is het reguleren van ondergrondse infrastructuur en een gelijk speelveld voor alle netbeheerders.

Argumenten

1.1. Privaatrechtelijke overeenkomsten gaan voor op publiekrechtelijke regeling.

Gemeente Westerveld hanteert privaatrechtelijke overeenkomsten of bestendige gedragslijnen met sommige netbeheerders. Daardoor is er een versnippering ontstaan met als gevolg een ongelijk speelveld tussen de gemeenten en de netbeheerders. Aangezien privaatrechtelijke overeenkomsten voorrang hebben op de publiekrechtelijke regeling, moeten die overeenkomsten en gedragslijnen worden opgezegd.

1.2. Een publiekrechtelijke regeling zorgt voor voorspelbaarheid en rechtszekerheid voorziet in gelijke behandeling van de netbeheerders.

Een publiekrechtelijke regeling zorgt ervoor dat alle partijen die hun netten in de openbare ruimte willen aanleggen aan dezelfde regelgeving moeten voldoen. Dit zorgt voor een gelijke behandeling van partijen en voor consistent beleid, zodat de gemeente regie kan voeren op de ondergrond. Dit is belangrijk gezien de ontwikkelingen die in de ondergrondse ruimte gaan plaatsvinden en de impact die zij gaan hebben op de fysieke leefomgeving.

2.1. Beleid ondergrondse infrastructuur

De regels omtrent de regulering van ondergrondse infrastructuur zijn opgenomen in de Leidingenverordening- en de Telecommunicatieverordening Westerveld 2026 en in de bijbehorende nadere regels kabels en leidingen Westerveld 2026 en de beleidsregel Dynamo nadeelcompensatieregeling ondergrondse infrastructuur.

Het beleid bevat belangrijke handvatten om activiteiten in de ondergrond te reguleren. Het bestaat uit een permissiesysteem (meldingen, instemmingen en vergunningen) voor het uitvoeren van werkzaamheden in de openbare gronden in verband met de aanleg, het in stand houden en verwijderen van kabels en leidingen. Vanuit de verordeningen volgt de bevoegdheid voor het college om ter uitvoering van de procedures en verdere specificering van de technische en procedurele eisen aan aanvragen en uitvoering van werkzaamheden, nadere regels vast te stellen (Nadere regels kabels en leidingen Westerveld 2026) en de daarbij behorende nadeelcompensatieregeling kabels en leidingen. Deze laatste regeling ziet op het afhandelen van een vordering tot schadevergoeding indien een netbeheerder schade lijdt (verleggen of aanpassen van zijn net) ten gevolge van de publieke taakvoering van de gemeente.

2.2. Regels over de wijze van uitvoering zijn nodig

In de verordeningen en de daarop gebaseerde uitvoeringsregels worden regels gesteld over de wijze van uitvoering van de werkzaamheden. Deze regels zijn nodig voor een veilig verloop van de werkzaamheden en om bijvoorbeeld overlast van werkzaamheden tot een minimum te beperken en de bereikbaarheid van gronden, gebouwen en erven gedurende de werkzaamheden te waarborgen.

3.1. Geen publiekrechtelijke regeling

De gemeente Westerveld heeft met een aantal netbeheerders in het verleden overeenkomsten afgesloten. Deze zijn niet alleen verouderd wat toekomstige ontwikkelingen in de weg kan staan maar zorgen ook voor een ongelijk speelveld tussen de netbeheerders onderling.

De gemeente Westerveld heeft op dit moment geen regelgeving voor het aanleggen, instandhouden, verleggen en verwijderen van kabels en leidingen van nutspartijen in de openbare gronden anders dan een telecommunicatieverordening (regulering aanleg openbaar elektronisch communicatienetwerk), waardoor zij onvoldoende grip heeft op de aanleg van deze netten.

3.2. Omgevingswet

De voorgestelde regeling sluit aan bij de doelstellingen en oogmerkbepalingen van de Omgevingswet. De wet die gaat over de fysieke leefomgeving waartoe ook de ondergrond behoort. De voorgestelde publiekrechtelijke regeling beoogt een goede ordening van de ondergrondse ruimte te bevorderen en maatschappelijk kosten te minimaliseren, een efficiënt gebruik van de openbare ruimte met betrekking tot werkzaamheden aan kabels en leidingen, minimalisatie van overlast, reguleren van de bereikbaarheid van gronden of gebouwen tijdens de werkzaamheden, voorkomen/ beperken van schade, bescherming groenvoorzieningen en het uiterlijk aanzien van de omgeving. Daarmee draagt deze regeling ook bij aan de zorgplicht voor de fysieke leefomgeving.

3.3 Noodzaak vergunningstelsel

Het opnemen van een vergunningstelsel is noodzakelijk omdat er een sterk groeiend aantal partijen gebruik wenst te maken van de ondergrond. Dit vraagt om regulerend optreden. Aangezien de werkzaamheden die netbeheerders uitvoeren in de openbare ruimte onomkeerbaar zijn en- bij onvoldoende afstemming – tot een gevaar voor de openbare orde en veiligheid en ondergrondse ordening leiden is de *lex silencio positivo* buiten toepassing verklaard.

4. Financiën

De gemeente krijgt na de invoering van een publiekrechtelijke regeling een juridisch grondslag waarmee zij leges kan heffen voor het behandelen van een aanvraag. Dit is onder de huidige omstandigheden niet het geval, waarbij privaatrechtelijke overeenkomsten en bestendige gedragslijnen de juridisch grondslag vormen voor het onderhandelen met de netbeheerders. Daarnaast kan gemeente Westerveld naar haar nadeelcompensatieregeling verwijzen bij het afhandelen van een vordering tot schadevergoeding indien een netbeheerder schade lijdt ten gevolge van de publieke taakvoering van de gemeente.

5. Handhaving

De gemeente heeft na de invoering van de publiekrechtelijke regeling een grondslag om op grond van de Algemeen wet bestuursrecht (Awb) handhavend op te treden bij overtredingen.

Kantttekeningen

Er kan weerstand zijn van de netbeheerders tegen het opzeggen van oude overeenkomsten, omdat deze vaak gunstige (lange) vergoedingsstaffels bevatten

- Netbeheerders kunnen weerstand bieden tegen het voorstel om een staffelvergoeding toe te passen die in de loop der tijd afneemt.

- De gemeente heeft de bevoegdheid om een publiekrechtelijke regeling in te voeren voor een ordentelijke inrichting van de openbare ondergrond.
 - Deze regeling geldt voor alle betrokken partijen op gelijke wijze, ook op financieel gebied, wat de gelijkheid en rechtszekerheid tussen de partijen bevordert.
 - Dit zorgt ervoor dat de gemeente consistent handelt richting alle netbeheerders.
- De regeling draagt bij aan betere afstemming en een zorgvuldiger voorbereiding van werkzaamheden in de openbare ruimte.
 - Partijen worden gestimuleerd om vooraf goed onderzoek te verrichten en onderling afstemming te zoeken voordat de werkzaamheden worden uitgevoerd.
- Dit resulteert in minder onderlinge hinder en verhoogde efficiëntie bij de uitvoering van ondergrondse infrastructuurprojecten.
- Goed vooronderzoek wordt beloond met een langere, ongestoorde ligging van de netten.

Communicatie

De publiekrechtelijke regeling zal digitaal bekendgemaakt worden op www.officielebekendmakingen.nl.

Inwonersparticipatie

De inwonersparticipatie is niet van toepassing

Bijdrage aan Global Goals (SDG)

Industrie, innovatie en infrastructuur

Het voorgestelde beleid voor ondergrondse infrastructuur bevordert het gebruik van innovatieve technologieën en materialen die de efficiëntie en duurzaamheid van de kabel- en leidinginfrastructuur verbeteren.

Duurzame steden en gemeenschappen

Het voorgestelde beleid voor ondergrondse infrastructuur zorgt ervoor dat de aanleg en het onderhoud van kabels en leidingen de openbare ruimte niet onterecht verstoren en bevordert het herstel van de omgeving, inclusief groenvoorzieningen en infrastructuur.

Verantwoorde consumptie en productie

Het voorgestelde beleid voor ondergrondse infrastructuur bevordert het gebruik van duurzame en recyclebare materialen bij de aanleg van kabels en leidingen, en minimaliseert de ecologische voetafdruk van de infrastructuur

Bijlage(n)

1. Leidingverordening Westerveld (Openbaar)/
2. Telecommunicatieverordening Westerveld (Openbaar)/

RAADSBSLUIT

Onderwerp	AVOI
Openbaarheid	Openbaar
Zaaknummer	2025-023152
Datum voorstel college	Februari 2026

**De raad van de gemeente Westerveld,
Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders,**

BESLUIT

1. Het vaststellen van de Leidingenverordening Westerveld 2026.;
2. Telecommunicatieverordening Westerveld 2026 vast te stellen, onder gelijktijdige intrekking van de huidige Telecommunicatieverordening gemeente Westerveld.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering.
Datum:

Namens de gemeenteraad van Westerveld,

Griffier
R. Weernekens

Voorzitter
J. Spoelstra